

REVOLUTIONAIRE
VRIENDSCHAPPEN

RIE atrie

DE LESSEN VAN DE

ZWARTE
MIGRANTEN
VLUCHTELINGEN
VROUWENBEWEGING

Voor vrouwen met verschillende achtergronden ontstaat een 'thuis' binnen de Zwarte, Migranten en Vluchtelingen Vrouwenbeweging (ZMV-Vrouwenbeweging). De onderlinge vriendschappen die ontstaan versterken de revolutionaire kracht van de beweging. Ook die met ZMV-Vrouwen uit andere landen. De Caribisch Amerikaanse schrijfster en feministe Audre Lorde is een grote inspiratiebron. De actiegroep Sister Outsider nodigt haar twee keer uit in Nederland.

TIJDLIJN

1975

Oprichting Turkse Vrouwen Vereniging Hollandia Türkiye Kadınlar Birliği (HTKB).

Turkse vrouwen richten de Turkse Vrouwen Vereniging Hollandia Türkiye Kadınlar Birliği op. Ze bespreken hun gemeenschappelijke problemen en gaan op zoek naar oplossingen. De HTKB organiseert o.a. taalcursussen, nailessen en spreekuren.

Foto: Anne Vaillant (Collectie IAV-Atria).

Bijeenkomst van vereniging HTKB in buurthuis Oosterhoek op 8 maart 1982.

1979

Molukse vrouwen richten de landelijke vrouwenorganisatie Kelompok op. Enkele Molukse vrouwen verzamelen zich al vanaf 1952 in de christelijke Federatie Kaum Ibu Protestan Maluku di Belanda.

Fotograaf onbekend (Collectie IAV-Atria). Landelijke Zwarte Vrouwendag, 1986.

Oprichting activiteitengroep voor Molukse vrouwen Kelompok Aktivitas Umum Untuk Wanita Wanita Maluku.

Affiche: Ontwerper onbekend (Collectie IAV-Atria). Affiche van de Marokkaanse Vrouwenvereniging, 1982.

1982

Oprichting Marokkaanse Vrouwen Vereniging Nederland (MNVN).

De MVVN focust zich op de rechtspositie en zichtbaarheid van Marokkaanse migrantenvrouwen. De MVVN wordt opgericht door Marokkaanse vrouwen die het oneens waren met het feit dat het Steunkomitee Marokkaanse Vrouwen (1977) door autochtone Nederlanders werd geleid.

Ashanti is een marxistisch blad voor en door Surinaamse vrouwen. Er worden veel thema's besproken, van abortus tot onderwijsprojecten of lesbische relaties tussen zwarte vrouwen. De laatste uitgave verscheen in 1987.

1980

Foto: Bertien van Manen (Collectie IAV-Atria). Presentatie eerste uitgave Ashanti, sept. 1980.

Presentatie eerste nummer Ashanti, het blad voor en door Surinaamse vrouwen.

1983

Statement van Julia da Lima op de Winteruniversiteit Vrouwenstudies in Nijmegen.

Uit publicatie: "Vrouwen van Nijmegen. Twintig Jaar in Beweging", De Feeks, 2000.

Voordracht Julia da Lima tijdens de Winteruniversiteit Vrouwenstudies, 17 dec. 1983.

1984

Oprichting Zwarte lesbische groep Sister Outsider.

Foto: Robertine Romeny (Collectie IAV-Atria)

Sister Outsider is een organisatie voor Zwarte vrouwen die van vrouwen houden. Sister Outsider is vernoemd naar een essaybundel van Audre Lorde. Haar rol als inspiratiebron voor de ZMV-Vrouwenbeweging was groot.

Foto: Mieke Schlaman (Collectie IAV-Atria). Plaatselijke netwerkcoördinatoren van Tiye International, 2005.

Tiye International is een overkoepelende organisatie van 21 Nederlandse ZMV-Vrouwenorganisaties. Tiye strijdt nog steeds op wereldwijd niveau om gelijke kansen voor ZMV-Vrouwen en gelijke rechten voor mannen en vrouwen te realiseren.

1994

Oprichting Tiye International, de koepelorganisatie van landelijke organisaties van ZMV-Vrouwen.

Flamboyant is de eerste grote, landelijke organisatie waar Zwarte vrouwen kennis en ervaringen delen. Nadat de subsidie wordt stopgezet, besluit een groep vrouwen van Stichting Flamboyant hun activiteiten voort te zetten onder de naam ZAMI (1991).

Affiche van Stichting Flamboyant, 1986.

Ontwerper onbekend (Collectie IAV-Atria).

1986

Oprichting Stichting Flamboyant, een ontmoeting- en documentatiecentrum voor Zwarte vrouwen.

1995

Foto: Mieke Schlaman (Collectie IAV-Atria). Deelnemers tijdens de VN-Wereldvrouwenconferentie in Beijing, 1995.

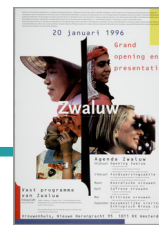
De vierde VN-Wereldvrouwenconferentie vindt plaats in Beijing.

De vierde VN-Wereldvrouwenconferentie in Beijing is een van de grootste bijeenkomsten ter bevordering van vrouwenrechten ooit gehouden.

Hierbij zijn ook afgevaardigden uit Nederland aanwezig die namens organisaties uit de ZMV-Vrouwenbeweging hun stem laten horen.

Oprichting Zwaluw,

1995 transculturele vereniging van vrouwelijke vluchtelingenorganisaties.

Ontwerp: Shohaila Najand (Collectie IAV-Atria).

Affiche voor de officiële opening van Zwaluw op 20 januari 1996.

Zwaluw zet zich in voor emancipatie en integratie van vluchtelingenvrouwen in Nederland en wil bestaande stereotypen doorbreken. Activiteiten bestaan onder andere uit literaire cafés, politieke, sociale en culturele debatten en interculturele dans- en kooklessen.

E-Quality is het eerste kennis- en expertisecentrum voor gender én etniciteit. Maatschappelijke kwesties worden niet alleen vanuit de witte norm maar ook vanuit een ZMV-perspectief belicht. E-Quality is in 2012 opgegaan in het huidige kennisinstituut Atria.

Foto: Amazone Nativel (Collectie IAV-Atria). Medewerkers E-Quality.

1998

Oprichting E-Quality, expertisecentrum voor gender en etniciteit.

De conferentie 'Dansen op de Denkvloer' is een belangrijk moment van uitwisseling en kennisvorming voor ZMV-Vrouwen uit verschillende domeinen. Lokale initiatieven, kunstenaars en wetenschappers komen samen. De bijeenkomst wordt georganiseerd door het Netwerk voor Inter-Etnische Vrouwenstudies (NIEUWS).

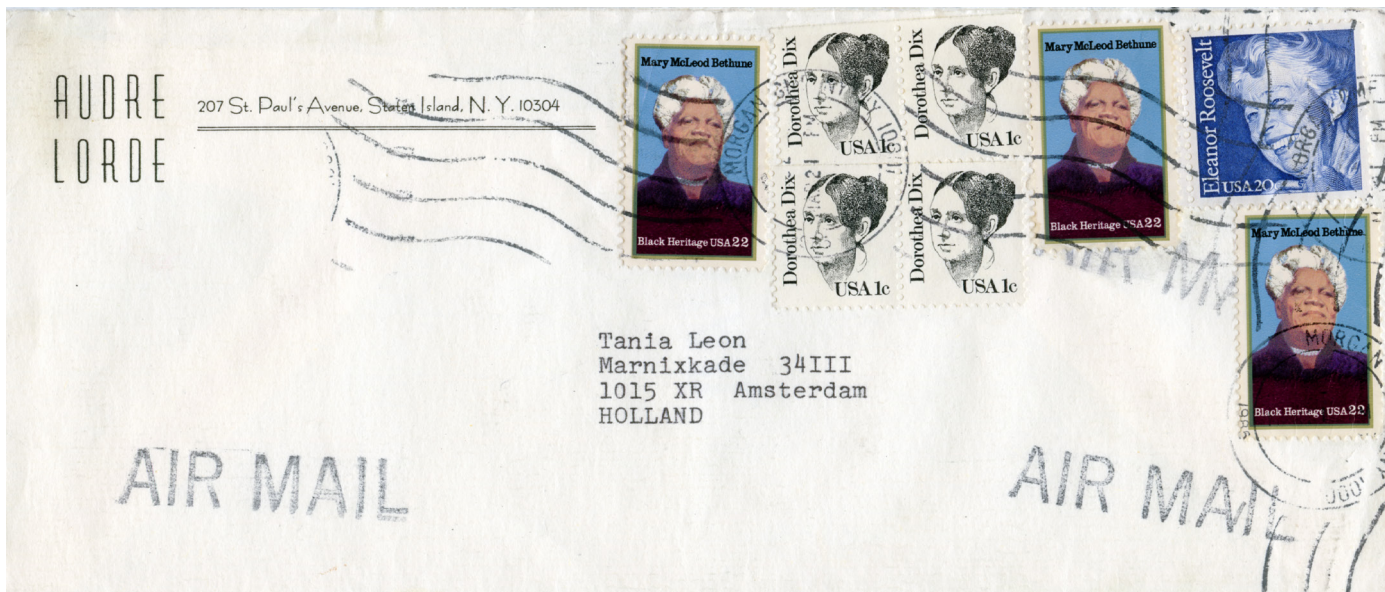
Collectie IAV-Atria. Voorkant programma 'Dansen op de Denkvloer', 26 en 27 april 1996.

1996

Conferentie 'Dansen op de denkvloer: bewegende visies op vrouwen in de interetnische samenleving'.

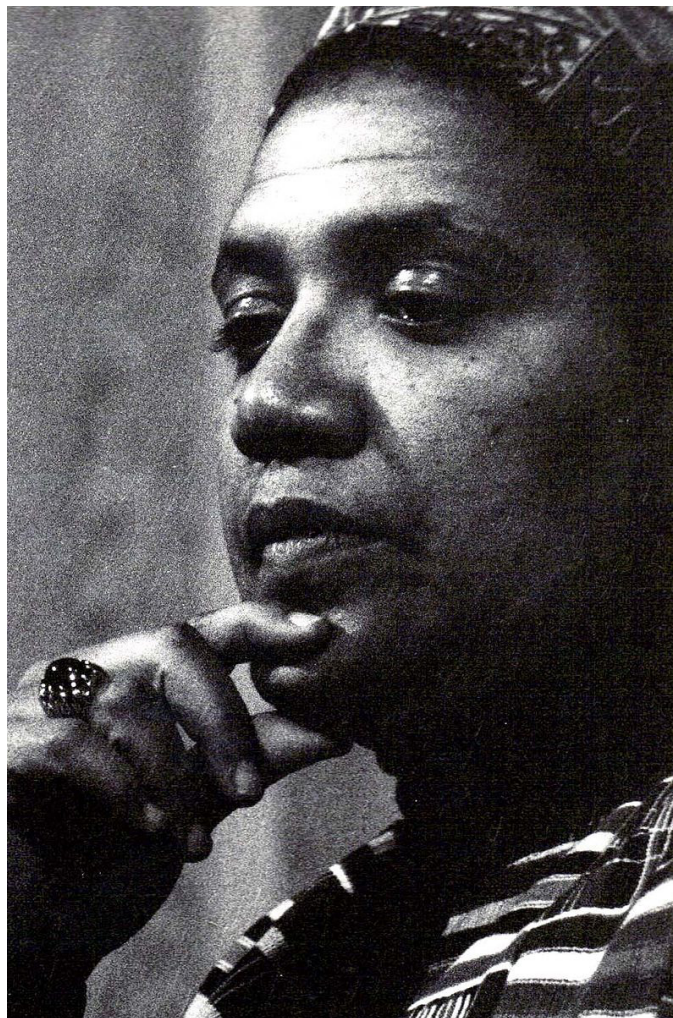
VRAAG 1

BRON 1.1

Uit: Archief Ruth Naomi (Tania) Léon (Collectie IAV-Atria). Envelop van de brief van Audre Lorde aan Tania Léon, 1986.

Met haar verhalen en gedichten heeft feministe en activiste Audre Lorde grote invloed op Zwarte vrouwen en vrouwen van kleur wereldwijd. Zij brengt daarmee talloze mensen en bewegingen met elkaar in verbinding

1980, Austin, TX., K. Kendall

Bekijk de kennisclip op atria.nl/zmvv

A Had jij al weleens gehoord van Audre Lorde? Zo ja, wat weet je al over haar?

.....

.....

B Voor wie maakt het collectief Sister Outsider zich sterk?

.....

.....

C Wat valt je op aan de postzegels op de envelop? Licht je antwoord toe.

.....

.....

.....

“When I think of the Collective, and the work you all have done and envision doing in the future, I feel good, and proud to call you my sisters.”

- Audre Lorde, 1986.

BRON 1.2

Citaat uit de brief van Audre Lorde aan Tania Léon, 1986.

Lees bron 1.2:

In haar brief bedankt Audre Lorde voor de tijd in Amsterdam met het collectief Sister Outsider.

- D** Waarom is ze trots om de vrouwen die zij schrijft haar sisters te noemen?

.....

.....

- E** Leg uit naar wat voor soort werk Audre Lorde hier verwijst.

.....

.....

.....

VRAAG 2

Zwijgen heeft nog nooit iemand geholpen

"Die vrouw is de sprekkende, en ja, ik heb ook het gevoel. Dat is een feit dat ik nooit meer vergeet. Of er daar inmiddels iets veranderd is? Dat zou ik wel denken. Ja, ik geloof niet dat Peggy dat ooit nog een keer zal durven zeggen. Maar op het moment zelf was ik zo gewaakt dat ik helemaal niets kon zeggen. Ik ben bevand die nog meermalen: 'Frogger, daar heb ik me trouwen op getruwd, een paar maanden is al en er is niks van gekomen. Dat doe ik niet meer, ik heb het zelfs een tijd in mijn hoofd rondgedraaid en nu dan doe ik er wat van. Dat wordt dus dat boek.' Toen het uitkwam heb ik Peggy een paar maanden geleden een raadselachtig briefje in een briefbusje, we hebben nu een uitstekende vriendschap. Dat is nu, die zal nooit meer zeggen."

"Eigenlijk heb ik er langzaam steeds meer ervaren die de kern van het boek is. Zoget, zoget niet dat ik die boek nu maar gelezen heb geschreven. In 1986 en toen veroverde het nog een hele succes. Maar er zat er nog een klein beetje bij die zegt, ach, voor jou maakt het niet uit, je bent een zwarte levende, je bent niet zo veel als ik. Het verhaal was een prachtige een voor mij met alle die verhalen tegenwoordig. Alsd het voor mij zo eenvoudig was."

Andre Lorde

En dat is zo gewaakt ik heb een hoop andere ook gedaan voor het derde deel van mijn boek en ik was verbaasd over wat ik in het leven kwam over al deze ingeplaatste. Die zijn allemaal gewaakt omdat je er niet een voorstelling van doormen hebt. Dat betekent dat je niet kunt zien of er een beetje van boekendat is. Was als het te laat is. En als je dan terugkijkt dat deze vrouw ook nog in de leefwijze van met een verhoogd risico staan... Toen ik geproefd werd kreeg een op de Gerlach, trouwen in de Verenigde Staten bestaande. En nu een jaar later, is het al niet op dit...

"Hoe gaat het nu met me, K?.. Ik heb leverkanker. Maar eigenlijk gaat het goed met me. Ik voel me sterk, ik lig nog steeds in de kliniek met de medische staf en ik heb besloten dat ik niet geproefd wil worden. Maar ik doe wel aan therapie, antiprostata, daar ben ik twee jaar geleden een ingreep aan in de Duitland was en dat heeft me nog goed geholpen."

"Dat betekent ook weer een nieuw idee, voldoende rust en het verwijderen van stress. Want stress is een van de grote oorzaken op je afwijkingen. Maar ik probeer dat maar eens te proberen in het leven met de alomtegenwoordig. Dat is niet eenvoudig. Ik probeer het te doen zusteren."

"En als een die mannen is een soort te zeggen?"

"Frogger, Maar goed, als je ongeveer als vrouw voor je een maatschappij die vliegt van Minsk, waarden mannen die nu nog om de meen maken, dat vinden je wettelijk wel dat er niets is overkomen in een heel goed overleven. En dat zwijgen je niet verder helpt. Zwijgen beschermt je ook niet. Mijn stilte heeft me nergens voor behoed. En jouw stilte zal jou niet behoeden. Als je je daar eenmaal van bewust bent dan wordt het doorbreken van dat zwijgen steeds belangrijker."

"Ik is niet per se iets verhoord van het geluk van een zwart vrouw als die vrouw en een witte vrouw die ook niet in verband met zwart, omdat ze die haar heeft gebracht haar succes tot te overleven. Alsd het een prachtige een echte functie die de werking van het zwijgen dat er niet veel overlevende... Alsd het een succes worden slechts het zwijgen van het zwijgen gemaakt, niet de erop een vrouw te een die heren van een vrouw is dat ze voor de beschouwen een"

BRON 2
Het Parool, 12 juni 1986.

"(...) als je opgroeit als zwarte vrouw in een maatschappij die uitgaat van (witte mensen, red.), waarbinnen mannen dan ook nog eens de norm stellen, dan ontdek je vanzelf wel dat er niets theoretisch is aan het woord overleven. En dat zwijgen je niet verder helpt. Zwijgen beschermt je ook niet. Mijn stilte heeft me nergens voor behoed. En jouw stilte zal jou niet behoeden. Als je je daar eenmaal van bewust bent dan wordt het doorbreken van dat zwijgen steeds belangrijker."

In haar werk gaat Audre Lorde de strijd aan tegen uitsluiting door racisme, seksisme en homofobie. Ze omschrijft zichzelf als ‘Zwart, lesbisch, moeder, strijder, dichter’.

Audre Lorde heeft als Zwarte, lesbische vrouw meerdere identiteiten. Maar ze heeft vaak het gevoel dat ze binnen de vrouwenbeweging één identiteit moet kiezen.

A Leg in je eigen woorden uit wat ‘identiteit’ betekent.

.....

.....

.....

B Waarom was het volgens haar onmogelijk om één identiteit te kiezen denk je?

.....

.....

Een bekende citaat van Audre Lorde is:

“Het zijn niet onze verschillen die ons verdelen. Het is ons onvermogen om die verschillen te herkennen, accepteren en vieren.”

C Welk probleem binnen de vrouwenbeweging legt Audre Lorde hiermee bloot?

.....

.....

.....

Een andere bekende uitspraak van Audre Lorde is:

“Your silence will not protect you.”

In 1986 bezoekt Audre Lorde Nederland en verschijnt een interview met haar in Het Parool.

Lees de tekst bij bron 2:

D Waartegen beschermt zwijgen volgens Lorde denk je niet? Leg uit.

.....

.....

.....

E Waartoe roept deze uitspraak op? Licht je antwoord toe.

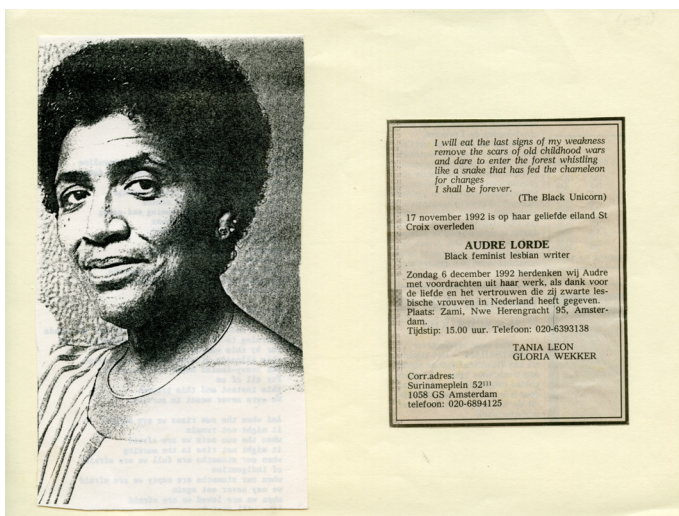
.....

.....

.....

.....

VRAAG 3

In de jaren tachtig richtten vier vrouwen de literaire, Zwarte, lesbische groep Sister Outsider op. Het doel van Sister Outsider is de Zwarte vrouwencultuur en in het bijzonder de Zwarte, lesbische vrouwencultuur, zichtbaar te maken. Sister Outsider is vernoemd naar het essaybundel van Audre Lorde.

Sister Outsider nodigt Audre Lorde twee keer uit in Amsterdam. Als Lorde in 1992 overlijdt, wordt ter nagedachtenis aan haar een herdenking georganiseerd.

Bekijk bron 3:

- A Op welke manier eert Sister Outsider Audre Lorde tijdens de herdenking?

.....

.....

.....

In haar essaybundel Sister Outsider schrijft Audre Lorde:

“As outsiders, we need each other (...). But in order to come together we must recognize (erkennen) each other.”

- B Waarom is het volgens Lorde belangrijk voor ‘outsiders’ elkaar te erkennen?

.....

.....

.....

- C Leg in je eigen woorden uit wat ‘Sister Outsider’ betekent.

.....

.....

.....

.....

BRON 3

Foto: Anna Cirkel in Archief Ruth Naomi (Tania) Léon (Collectie IAV-Atria). Aankondiging herdenking Audre Lorde, 1992

Foto: Robertine Romeny (Collectie IAV-Atria).
De oprichters van Sister Outsider, v.l.n.r. José Maas, Tania Léon, Gloria Wekker, Tienieke Sumter (1984).

“Onze persoonlijke geschiedenissen, hoe individueel gekleurd ook (...) vertellen ook iets over de komst van de groepen waar wij toebehoren naar Nederland. Ze illumineren de sociale geschiedenis van de migratie naar Nederland en van het verblijf van deze groepen.”

*- Gloria Wekker,
oprichter Sister Outsider*

BRON 4

Citaat uit “Overlevers. Groepsportret van Sister Outsider”. Gloria Wekker (1992).

Sister Outsider heeft grote interesse in literatuur voor en over Zwarte vrouwen en vrouwen van kleur. Ze organiseren schrijfworkshops en literaire salons en houden zich bezig met publiceren en vertalen.

D Hoe draagt literatuur bij aan de zichtbaarheid van Zwarte vrouwencultuur? Leg uit.

E Sister Outsider oprichters Gloria Wekker en Tienieke Sumter zijn vandaag de dag nog steeds actief. Zoek online naar twee voorbeelden van manieren waarop zij zich met activisme bezighouden.

F Op welke manier komt dit overeen met hun werk in de jaren tachtig? Leg uit.

VERDIEPING

Lees bron 4:

G Leg uit hoe persoonlijke verhalen van migrantenvrouwen bijdragen aan de geschiedschrijving over migratie in Nederland.

VRAAG 4

HALLO!

Dit is een uitnodiging voor jou, je zus(sen), je vriendinnen voor het eerste landelijke symposium van "buitenlandse" meisjes en jonge vrouwen op 16 Februari in PARADISO.

EEN SYMPOSIUM?!!!

"Symposium" is niet meer dan een (oorspronkelijk grieks) woord voor een bijeenkomst waar ervaringen en inzichten worden uitgewisseld. Het wordt meestal gebruikt voor bijeenkomsten van deskundigen, mensen met titels die b.v.v. studeren op de situatie van "buitenlandse" meisjes. Vaak komen de mensen waar zo'n symposium over gaat, niet zelf aan het woord of ze zijn niet eens aanwezig. Vandaar dat "symposium" misschien onbekend/duur of deftig klinkt?

Bij dit symposium gaat het om onze eigen ervaringen en onze eigen wijsheid als "buitenlandse" meisjes en jonge vrouwen. Wij hebben veel te vertellen. Wij zijn zelf deskundigen. Logies is dan, dat wij tijdens het symposium zelf het hoogste woord hebben. Wij laten ons zien en wij laten ons horen!

OM WIE GAAT HET EIGENLIJK?

Wij zijn meisjes en jonge vrouwen waarvan:

- één of beide ouders geboren zijn in een (ex) kolonie van Nederland

(b.v. Indonesië, Suriname, Antillen);

- één of beide ouders geboren zijn in een zg. migratieland (b.v. Turkije

Marokko);

Maar wij zijn ook meisjes 'met wortels elders' die hier gekomen zijn

d.m.v. adoptie of doordat wij (en onze ouders) gevlucht zijn.

Wij "buitenlandse" meisjes hebben te maken met de spanning tussen onze

eigen wensen en de eisen die de Nederlandse samenleving ons stelt als

"buitenlandse" en als meisje en als jonge vrouw beperkte mogelijkheden

om ons te ontwikkelen, de verwachting en de mogelijkheden die vanuit

familie (en gemeenschap) naar ons, als dochter, toekomen.

Hierdoorheen - belangrijk genoeg om apart te noemen - speelt racisme.

Hiernaast zijn er ook veel verschillen tussen ons: b.v. of je Surinaams

meisjes bent, Moluks meisje bent, of je je wel of geen zorgen moet maken

over je verblijfsvergunning, of je minder of meerderjarig bent, of je thuis

in een tehuis of zelfstandig woont enz. enz.

Als we uitgaan van de gemeenschappelijke punten én van de verschillen,

stellen we ons zo voor dat we elkaar een boel te vertellen hebben.

ONDERWERPEN

Enkele onderwerpen waar wij ons vandaag verder in laten zien en horen, zijn o.a.:

- zelforganisaties
- uiterlijk
- onderwijs-ervaringen, toekomst, werk
- omgaan met je ouders, vriendinnen, vrienden
- rechtssituatie
- hoe zie je je zelf? waar ben je trots op? wat heb je van je eigen cultuur meegenomen? wat heb je uit de Nederlandse cultuur opgepikt?
- "ik heb voor mijn eigen weg gekozen"
- mangelmoesjes (dochters van ouders uit twee verschillende culturen)
- adoptie
- vrije tijd
- kinderbescherming
- en veel meer!

PROGRAMMA

Het programma bestaat uit: workshops (b.v. dans, sport), film en video, informatemarkt, toneel, muziek en dans, tentoonstellingen, klachtenbureau en kledingruilbeurs. Aansluitend hierop is er feest met een playBackshow. In het avondprogramma zullen de bands optreden. (Voor een meer uitgebreid informatie over het programma: kijk maar op de achterkant van deze folder).

Het dagprogramma is alleen toegankelijk voor "buitenlandse" meisjes,

jonge en oudere vrouwen en voor solidaire Hollandse meisjes en vrouwen.

Entree voor dag- en avondprogramma is gratis.

Het avondprogramma is voor iedereen toegankelijk en kost f 3,00.

WANNEER EN WAAR HET SYMPOSIUM GEHOUDEN WORDT

Zondag, 16 FEBRUARI a.s. in

PARADISO, Wateringschans 6-8

AMSTERDAM (bij het Leidseplein)

(Paradiso is bereikbaar vanaf het centraal station met tram

1+2, uitstappen Leidseplein, Paradiso ligt ongeveer 50 meter

van de halte)

Deze dag is georganiseerd door "buitenlandse" meisjes i.s.m. "buitenlandse" zwarte vrouwen van het JAC, Jongeren Advies Centrum te Amsterdam, in het kader van (hoezo) Internationaal Jongerenjaar.

Kontaktadres: JAC, Amstel 30, 1017 AB AMSTERDAM - Tel: 020-242949

WIL JE OPTREDEN IN DE PLAYBACKSHOW?

Neem je muziek mee op een cassettebandje!

WIL JE KLEREN RUILEN?

Neem ze mee voor de kledingruilbeurs!

ZMV-Vrouwen van verschillende etnische achtergronden hebben veelal dezelfde ervaringen binnen de Nederlandse maatschappij. Er ontstaan binnen de ZMV-Vrouwenbeweging vriendschappen tussen vrouwen die tegelijkertijd gemeenschappelijke punten en verschillen met elkaar delen.

Bekijk bron 5 en lees het citaat:

"HALLO! Dit is een uitnodiging voor jou, je zus(sen), je vriendinnen voor het eerste landelijke symposium van "buitenlandse" meisjes en jonge vrouwen op 16 februari in Paradiso. (...) Bij dit symposium gaat het om onze eigen ervaringen en onze eigen wijsheid als "buitenlandse" meisjes en jonge vrouwen."

BRON 5

HTKB (Collectie IAV-Atria).

Omstagen Turkse Vrouwenkrant / Kadınlarin Birligi, 1975-1980.

Foto: George Hallett in Archief Troetje Loewenthal (Collectie IAV-Atria). Omslag van de folder 'Dit is wat wij willen – symposium voor buitenlandse meisjes', JAC Jongeren Advies Centrum Amsterdam (1986).

A Wie worden bedoeld met “buitenlandse” meisjes?

.....

.....

B Waarom staat het woord “buitenlandse” hier tussen haakjes? Leg uit.

.....

.....

.....

Bekijk de onderwerpen die op het programma staan:

C Welke thema's komen aan bod?

.....

.....

D Wat was het belangrijkste doel van het symposium? Leg uit waar je dit uit opmaakt.

.....

.....

VERDIEPING

E Praten jij en je vrienden/vriendinnen weleens over maatschappelijke thema's?

.....

.....

.....

F Vind je het belangrijk dat jullie daarin dezelfde mening hebben?

.....

.....

.....

VRAAG 5

Nederland kent een lange geschiedenis van de opvang van vluchtelingen. In de jaren negentig vluchten ongeveer evenveel mensen naar Europa als nu. Ze komen uit landen in Azië, Afrika, Latijns-Amerika en het Midden-Oosten.

Vluchtelingenvrouwen zijn een aparte groep binnen de ZMV-Vrouwenbeweging. Ze hebben te maken met andere kwesties binnen de Nederlandse samenleving.

A Noem een voorbeeld van de manier waarop de situatie van Vluchtelingvrouwen verschilt van andere vrouwen binnen de ZMV-Vrouwenbeweging.

.....

.....

.....

.....

.....

B Op welke manier kun je hun positie vergelijken? Leg uit.

.....

.....

.....

.....

.....

In de jaren negentig zet Zwaluw Multicultureel Centrum zich in voor de emancipatie van vluchtelingenvrouwen in Nederland.

Bekijk bron 6:

C Zoek op welke groepen vluchtelingen er in de jaren negentig naar Nederland komen. Noem er ten minste drie.

.....

.....

.....

Zwaluw is een transculturele vereniging van vrouwelijke vluchtelingenvrouwen. In Nederland. Binnen Zwaluw zullen vrouwelijke vluchtelingen, vanuit hun eigen visie, voort gaan geven aan Emancipatie en Integratie van vluchtelingenvrouwen in de Nederlandse samenleving. Een van de belangrijkste doelstellingen van Zwaluw op de lange termijn is om een Transcultureel Bron- en activerings Centrum op te richten in verschillende Nederlandse steden. Op 20 januari 1996 start een proef project van Zwaluw Transcultureel Bron- en Activerings Centrum voor Antillianen en omliggende landen. Tijdens de opening is er een multicultureel open buffet en verschillende activiteiten zoals: muziek, tentoonstelling en lezingen. Doelstellingen van Zwaluw Multicultureel Centrum zijn: Bestaande verenigingsverbanden (i.a. vluchtelingen doordien) in waardering en respect voor diversiteit creëren. Zwaluw Multicultureel Centrum is een plaats waar Nederlanders en vluchtelingen elkaar kunnen ontmoeten en informatie kunnen uitwisselen. Zo kan er wederzijds begrip en vriendschap ontstaan. Zwaluw organiseert allerlei activiteiten, zoals: 90-verjaardags salons, Inloop Café, sociale, politieke en culturele debatten en Afrikaanse, Aziatische en Latijns Amerikaanse dansen. Natuurlijk wordt er bij Zwaluw ook gekookt! Multicultureel en uitnodigend zeer gevarieerd! Vanaf 03 januari 1996 komt u van harte welken bij Zwaluw.

20 januari 1996

Grand opening en presentatie

Zwaluw

Agenda Zwaluw
20 januari Opening Zwaluw
• Lezing over diversiteit.
• Fototentoonstelling: "Spiegel in Pictures"
3 februari Fondswervingsactie voor ontwikkelingsdoel landen
Maart Koerdische vrouwen organiseren een Grand Ethnisch buffet met muziek in het bruid. Internationale Vrouwendag - viering
April Zairese vrouwen
• Vrouwen in opvoeding.
• Gender en Ontwikkeling
Mei Eritrese vrouwen
• Foto tentoonstelling van het dagelijks leven van vrouwen
September Gezamenlijke viering Ethiopisch Nieuw Jaar
in Internationale sfeer. Accent ligt op Afrikaanse vrouwen in de diaspora.

Vast programma van Zwaluw
Inloop Café
Wolvenbosstraat 10
Vrijdag, zaterdag en zondag 10.00 - 17.00 uur één keer per maand, gekoppeld aan samenkomsten en congressen waar ontwikkelingsdoelen, lessen 14,00 en 22,00 uur.
Elke maand ligt het accent van de activiteiten op één van de landen waar de vluchtelingen vandaan komen.

Vrouwenhuis, Nieuwe Herengracht 95 1011 RX Amsterdam

BRON 5

Tijdschrift Ashanti (Collectie IAV-Atria).
Omslagen Surinaamse vrouwenkrant Ashanti, 1980-1987.

“Binnen Zwaluw zullen vrouwelijke vluchtelingen, vanuit hun eigen visie, vorm gaan geven aan Emancipatie en Integratie van vluchtelingenvrouwen in de Nederlandse samenleving.”

D Kun je bedenken wat de verschillen zijn tussen deze groepen? Kun je ook een overeenkomst noemen?

.....

.....

.....

.....

E Met wat voor activiteiten wil Zwaluw emancipatie en integratie van vluchtelingen bereiken? Licht je antwoord toe.

.....

.....

VERDIEPING

Een van de doelstellingen van Zwaluw is om bestaande stereotype beelden van vluchtelingen te doorbreken.

F Leg in je eigen woorden uit wat er wordt bedoeld met ‘stereotype beelden’.

.....

.....

.....

G Vind jij de foto's op de poster stereotyperend of juist niet? Leg uit.

.....

.....

.....

VRAAG 6

In de hoogtijdagen van de vrouwenbeweging worden er in verschillende grote steden vrouwenboekwinkels geopend. Ze willen met literatuur laten zien wat zich binnen de vrouwenbeweging afspeelt. De Feeks in Nijmegen opent in 1977 haar deuren.

De kleine vrouwenboekwinkels hebben het in de jaren zeventig en daarna vaak moeilijk. Maar De Feeks in Nijmegen blijft standhouden. Vandaag de dag is het een internetboekhandel.

A Wat betekent het woord Feeks?

.....

.....

B Waarom denk je dat de oprichters hun boekhandel zo hebben genoemd? Leg uit.

.....

.....

Bekijk de video over de geschiedenis van vrouwenboekhandel De Feeks:

<https://vimeo.com/31113831>

Bron: Thijs Lavrijsen. Boekhandel De Feeks Nijmegen, 13 januari 2019.

C Welke boeken ging de vrouwenboekhandel na verloop van tijd verkopen?

.....

.....

D Waarom was dit voor de oprichters denk je een logische stap? Leg je antwoord uit.

.....

.....

.....

BRON 7

Archief Tineke E. Jansen (Collectie IAV-Atria).
Flyer Pata Pata, 1985.

Foto: An Stalpers (Collectie Fotografica Nijmegen).
Maureen Konigferander en Carry van der Smitte bij Pata Pata, 1985.

E Wat vind je ervan als schrijvers op deze manier in hokjes worden geplaatst? Licht je antwoord toe.

.....

.....

.....

.....

In de jaren tachtig komt er bij de vrouwenboekhandel een documentatiecentrum en een vrouwencafé.

Bekijk bron 7:

F Voor wie is de swingavond bedoeld?

.....

.....

.....

G Vind jij De Feeks een voorbeeld van intersectioneel feminisme? Leg uit.

.....

.....

TIP: Bekijk lesbrieff1 voor uitleg over intersectioneel feminisme.

ONDERZOEKSVRAAG

“Ze is krachtig, mysterieus, succesvol en voor velen een groot voorbeeld. Beyoncé is een grote zus, moeder, feminist, activist en carrièrevrouw. Ze zingt over ontrouw, onafhankelijkheid, macht, zwarte liefde en empowerment en laat zien wat je als jonge zwarte vrouw kunt bereiken.”

*- Liberté, Égalité, Beyonce,
Uitgeverij Pluim (2021).*

BRON 8

Uitgeverij Pluim.

Quote uit: “Liberté, Égalité, Beyonce”

Ingeleid door: Mungayende Hélène Christelle, 2021.

Superster Beyoncé inspireert miljoenen mensen ter wereld met haar muziek en haar activisme. In Amerika kun je op de universiteit ‘Beyoncology’ studeren en zelfs Nederland heeft haar eigen Beyoncéoloog. Mungayende Hélène Christelle onderzoekt in haar werk wat Beyoncé zo inspirerend maakt. Door wie laat jij je inspireren?

Zo voer je het onderzoek uit:

Stap 1: Zoek op internet naar informatie. Noem twee maatschappelijke thema's waarover Beyoncé zich in de afgelopen jaren heeft uitgesproken. Op welke manier deed zij dit? Bijv. via haar muziek of in interviews.

Stap 2: Lees bron 8. Wat zeggen Beyoncé fans en critici nog meer over haar? Zoek op wat mensen zeggen en laat dit zien aan de hand van twee voorbeelden. Wat vind jij eigenlijk zelf van Queen B?

Stap 3: Ga op zoek naar een persoon die jou inspireert én die zich inzet voor een of meerdere maatschappelijke thema's. Dit mag een bekend persoon zijn, maar het mag ook iemand uit je omgeving zijn.

Stap 4: Op welke manier spreekt deze persoon zich uit? Bijvoorbeeld via de politiek, een actiegroep, of als acteur, muzikant of schrijver? Wat hoopt deze persoon daarmee te bereiken?

Stap 5: Ga op zoek naar een geschreven of gesproken citaat of fragment waaruit dit blijkt. Schrijf het op.

Stap 6: Schrijf een ode aan deze persoon. Beschrijf daarin hoe deze persoon jou persoonlijk inspireert en welke bijdrage deze persoon heeft geleverd aan het voor hem of haar belangrijke maatschappelijke thema.

Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis verzamelt, beheert en bewaart informatie over de positie van vrouwen en genderverhoudingen in de samenleving. Met haar kennisbronnen – bibliotheek, archief en onderzoek – levert Atria een bijdrage aan het debat over de positie van vrouwen in hun maatschappelijke én historische context.

Educatieplatform F-site biedt geschiedenisdocenten lesmateriaal over vrouwen uit de geschiedenis, toegespitst op de tien tijdvakken uit het geschiedenisonderwijs. Het dient ook als inspiratiemateriaal voor leerlingen die een spreekbeurt willen geven of een werkstuk willen maken over een historische vrouw. Natuurlijk is F-site er ook voor iedereen die meer wil weten over vrouwen uit de geschiedenis: van de prehistorie tot nu.

De ZMV-Vrouwenbeweging

Dit lesprogramma introduceert de geschiedenis van de opkomst van de Zwarte, Migranten- en Vluchtelingen-Vrouwenbeweging (ZMV-Vrouwenbeweging) in Nederland en slaat tegelijkertijd een brug naar het heden.

Lesprogramma met vier kennisclips en lespakketten

Atria en F-site presenteren vier kennisclips en bijbehorende lespakketten over de acties van de ZMV-Vrouwenbeweging. Elke clip heeft een eigen korte docentenhandleiding, werkblad en antwoordvel.

Het lesprogramma bestaat uit vier onderdelen:

- Wij, Zwarte vrouwen
- Kennis is macht
- Revolutionaire vriendschappen
- Let's organize

Collectie IAV-Atria

In de clips en het lesprogramma is uniek archiefmateriaal gebruikt van zwarte, migranten- en vluchtelingenvrouwen dat afkomstig is uit de Collectie Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging (IAV) bij Atria. De Collectie IAV is één van de oudste collecties over vrouwen en gender wereldwijd.

Disclaimer

Wij hebben ons uiterste best gedaan om bronnen en rechthebbenden van het hier getoonde materiaal, te achterhalen. Indien materiaal is getoond waarvan u (mede) rechthebbende bent en u niet als bron of rechthebbende wordt genoemd, of waarvoor u geen toestemming heeft verleend, verzoeken wij u contact met ons op te nemen.

Colofon

© maart 2022

Dit lesprogramma is aangeboden en ontwikkeld door Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis, en Van Gisteren, oprichter en bestuurder van Stichting F-Site, educatieplatform over vrouwen uit de geschiedenis.

Het lesprogramma is mede mogelijk gemaakt door het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSB Fonds en het Aletta Jacobs Fonds.

Grafisch ontwerp en opmaak

Burobraak, visual identity & social design
Arjan Braaksma en Janey de Jong

Fotografie

Tirza Lempers, Studio HER

Cover

Lakiescha Tol, Sohna Sumbunu
en Veronika Vygon van Zetje In

Klankbord en advies

Nancy Jouwe en Rachel Rumai Díaz

